

[11] me4 eu
eu4 me poljoprivreda
ja za evropu evropa za mene i ruralni razvoj

Ministarstvo vanjskih poslova
i evropskih integracija
Cma-Gore

Kontakt: Kancelarija glavnog pregovarača:
tel: +382 (0)20 225-568; +382 (0)20 246-264
e-mail: kgp@mfa.gov.me; web sajt: <http://www.mvpei.gov.me/>

11 POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) je najznačajnija i najstarija politika Evropske unije, koja ove godine slavi 50 godina postojanja.

Uvedena je Rimskim sporazumom iz 1957, a njen prvobitni cilj odnosio se na povećanje produktivnosti u poljoprivredi, pa samim tim i obezbjeđenje boljeg životnog standarda za zaposlene u poljoprivredi, izbjegavanje kolebanja cijena poljoprivrednih proizvoda i obezbjeđenje snadbijevanja potrošača po prikladnim cijenama.

U suštini, osnovni cilj formiranja ZPP je bio zaštita evropskog tržišta u odnosu na treće zemlje. **Nakon nekoliko reformi Agenda 2000 iz 1999**, uvodi tzv. Evropski model poljoprivrede. On je zadržan do danas, a zasniva se na aspektima poljoprivredne proizvodnje uključujući trgovinu, javno zdravlje, zaštitu potrošača i dobrobit životinja. Ovim se obezbjeđuje stabilno snabdjevanje kvalitetnom, bezbjednom hranom po pristupačnim cijenama i omogućuje bolji životni standard populacije u ruralnim područjima.

ZPP je podijeljena na dva stuba, prvi je uređenje tržišta i direktna podrška (plaćanja) proizvođačima. Osnovu podrške ovog stuba čine različite mjere koje direktno ili indirektno podržavaju primanja poljoprivrednika, a imaju uticaj na tržište i cijene.

Drugi je politika ruralnog razvoja koja kroz podršku raznovrsnih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima ima za cilj poboljšanje kvaliteta života kako sa ekonomskog tako i sa društvenog aspekta. Mjere prvog stuba integralno se finansiraju iz zajedničkog budžeta EU, dok za drugi stub važi princip kofinansiranja iz nacionalnog budžeta. Evropska unija je u 2013. izdvojila 40% svog budžeta za ZPP. Ukupan budžet Evropske unije za 2013. iznosi 133 milijardi eura.

Pravilno sprovođenje Zajedničke poljoprivredne politike zahtjeva od Crne Gore jačanje postojećih i osnivanje novih odgovarajućih administrativnih struktura, kao što su:

Agencija za plaćanje, odnosno tijelo koje će biti temeljna spona između crnogorskih poljoprivrednika, nacionalnih institucija i institucija Evropske unije, koje kroz svoje programe finansiraju razvoj tog značajnog sektora. Agencija detaljno obrađuje korisničke zahtjeve, odobrava, a potom i isplaćuje podršku i naknade svojim krajnjim korisnicima, u skladu s nacionalnim i evropskim propisima.

Integrirani sistem administracije i kontrole (IACS) sadrži: kompjuterizovanu bazu podataka, sistem identifikacije poljoprivrednih parcela, sistem za identifikaciju i registraciju životinja; relevantne registre gazdinstava;

Mreža računovodstvenih podataka na farmama (FADN) podrazumjeva da poljoprivredni proizvođači vode računovodstvo na gazdinstvima čime se omogućava bolje kreiranje poljoprivredne politike;

Organizacije proizvođača, se formiraju oko pojedinih segmenata poljoprivredne proizvodnje i imaju pravila usklađena sa EU propisima;

Administracija za efikasnu primjenu propisa EU u **organskoj poljoprivredi i politici kvaliteta** (zaštita geografskog porijekla, geografskih oznaka i garancija tradicionalnih specijaliteta).

PREPRISTUPNI PERIOD:

U okviru komponente za poljoprivredu i ruralni razvoj bespovratna sredstva EU i nacionalno kofinansiranje treba da omoguće crnogorskoj poljoprivredi i ruralnim područjima da u prepristupnom periodu poboljša efikasnost tržišta hrane i implementaciju standarda Evropske unije u ovim oblastima, da se izvrši priprema za sprovođenje agro-ekoloških mjera i izrade lokalne razvojne studije, ali i da se da značajan podstrek razvoju ruralne ekonomije.

ŠTA DOMAĆI POLJOPRIVREDNICI DOBIJAJU ČLANSTVOM CRNE GORE U EU?

Članstvom u EU proizvođači dobijaju veću podršku i stabilnost tržišta. Jedna od osnovnih karakteristika ZPP je finansiranje u sedmogodišnjem periodu, s tačno utvrđenim iznosima subvencija potencijalnim korisnicima. Na ovaj način svi učesnici u procesu proizvodnje, prerade i plasmana hrane imaju stabilnost u poljoprivrednoj politici. Svaki poljoprivrednik će biti upoznat s iznosom/visinom sredstava na koji može godišnje da računa i na osnovu toga može slobodno planirati kako će uložiti sredstva. Iskustvo Hrvatske nam govori da članstvo u EU donosi velike mogućnosti korišćenja finansijskih sredstava u sektoru poljoprivrede.

Hrvatska će nastaviti koristiti IPARD program, za koji će iz Evropskog budžeta u toj godini biti osigurano 27,7 miliona eura. Od 2014. Hrvatska će biti korisnica EU budžeta za ruralni razvoj u znatno većem iznosu u odnosu na sredstva iz IPARD programa. Radi se o iznosu od 333 iz sredstava EAFRD/a na godišnjem nivou kojima se dodaju sredstva i iz nacionalnog budžeta. Omotnica za direktna plaćanja iznosi 373 miliona od čega u prvoj godini članstva Hrvatska dobija iz budžeta EU 25%, u drugoj 30% i taj procenat će se postepeno povećavati prvih deset godina prelaznog razdoblja do punog iznosa od 100%. Poljoprivrednici će od prvog dana članstva u EU dobijati puni iznos na koji imaju pravo, jer će im razlika do punog iznosa direktnih plaćanja tokom prelaznog perioda biti isplaćivana iz državnog budžeta.

EU model će biti podsticajan za crnogorsku poljoprivredu, jer postoje mehanizmi za podršku malim gazdinstvima. Takođe, treba naglasiti da EU ne ograničava razvoj i povećanje proizvodnje kako se u javnosti može čuti već višestruko podržava konkurentnost proizvođača i uvođenje EU standarda, uz istovremeno insistiranje na regionalnim specifičnostima.

Iskustvo prethodnih proširenja pokazuje da su ukupni pozitivni razvoj i nove prilike značajno veći od izazova i troškova potpune integracije u Zajedničku poljoprivrednu politiku.